

Staingylpen

1 · 2020

Sundre fågelstations tidskrift

Sundregruppen och Sundre fågelstation

Styrelsen

Ordförande

Bimbi Ollberg, Burs

bimbiollberg@hotmail.com

0707-21 89 56

Vice ordförande

Lars Eriksson, Visby

lars.eriksson@gotland.se

0707-87 53 97

Sekreterare

Per Johan Ulfendahl, Uppsala

perjohan.ulfendahl@

telia.com

0705-77 21 75

Kassör

Björn Lilja, Visby

lilja.b@telia.com

0705-31 95 86

Ledamot

Jens Bardtrum, Lärbro

bardtrum@hotmail.com

070-380 77 03

Ledamot

Juho Könönen, Grötlingbo

juhosamuli@yahoo.com

076-592 56 19

Ledamot

Fredrik Litsgård, Jönköping

fredrik.litsgard@hotmail.se

0761-75 03 04

Sundregruppen

623 30 Burgsvik

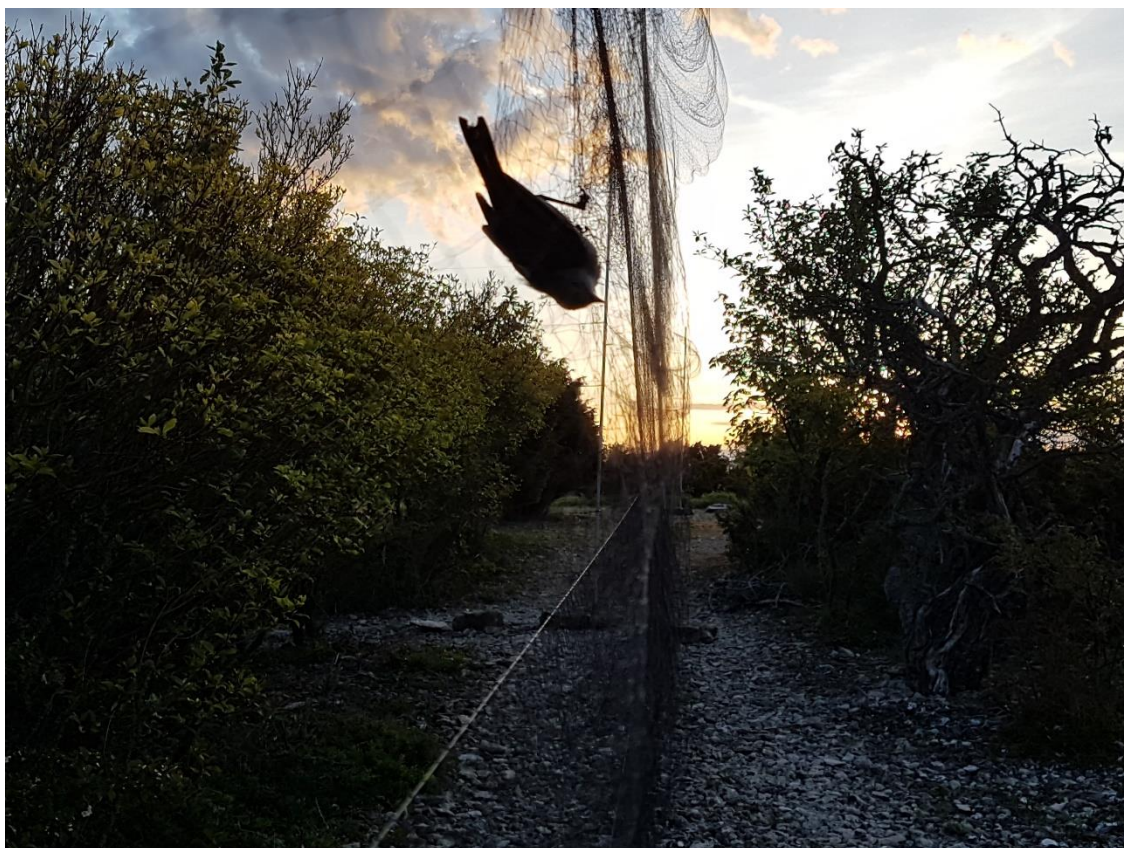
E-post: info@sundrefagelstation.se

Hemsida: www.sundrefagelstation.se

Plusgiro: 45 97 36-5

Innehåll

Styrelsen.....	2
Föreningsinformation.....	4
Inbjudan och kallelse till årsmöte.....	5
Vårens märkning.....	5
Rara fåglar i Sundre i vår.....	17
Totaltabell över märkta fåglar i Sundre 1976 – 2020.....	23
Övrigt smått och gott.....	28

En vacker morgon med skörd redo för plockning!

(Bildmaterialet i Staingylpen tillhör Sundregruppen, om inte fotografens namn specifikt nämns.)

Föreningsinformation.

Jag hoppas du har en skön sommar och att du varit/är/förblir frisk. Corona-pandemin gjorde att vårens märkning påverkades en del, då flera fastlänningar fick avboka sina resor och besök. Detta medförde att det tidvis var lite personalbrist, men det löste sig (förutom en dag då märkningen fick ställas in). Likaså fick vi ställa in alla guidningar och hålla "stängd dörr" till märkarboden. Men våren klarades av och det blev en rekordvår! Tack till alla som på olika sätt medverkade till att det löste sig!

Trots en annorlunda vår med mycket nordvindar och rätt svalt väder fångades och märktes fåglar som sällan förr. Flera arter kom upp i rekordnivåer, medan andra saknades nästan helt.

Om du fick vänta på Staingylpen i höstas, så får du nu ett vårnummer ganska snart efter att vårsäsongen avslutats. Just nu vilar boden hos Einar och allt är nedpackat för att åter packas upp om några veckor när höstsäsongen är här.

Ringmärkningen i Sundre socken startades i Skoge 1976 av Per-Göran Bentz. Under en följd av år bedrevs den bara under våarna, men från 1981 även på hösten vid Hoburgen. Verksamheten fick där sedan alltmer standardiserade former och sedan 1990 på hösten och 1999 på våren har märkningen bedrivits enbart vid Hoburgen och nästan uteslutande inom de standardiserade perioderna 25 april – 8 juni och 25 juli – 15 september.

Betala medlemsavgiften

Sundregruppen är en ideell organisation och hela vår verksamhet bygger på medlemsavgifter och bidrag. Medlemsavgifter inbetalas på föreningens **PlusGiro 45 97 36 - 5**. Medlemsavgiften för 2020 är **300** kronor för aktiva medlemmar och **100** kronor för stödmedlemmar. Då ingår en elektronisk version av Staingylpen. Vill du ha en papperskopia får du lägga till **50** kr. Om du är osäker på om du har betalat medlemsavgiften kan du kontakta kassören. Nya nät, boendet och bilen kostar pengar. Vill du stödja verksamheten med ett extra bidrag är det givetvis alltid välkommet. Ditt medlemskap är viktigt!

Delta i verksamheten.

Höstsäsongen närmar sig! Den 25 juli är startdatum och den pågår till den 15 september. Därefter blir det helgmärkning fram till slutet av oktober/början av november. För att delta i verksamheten kontakter man Lasse (lars.eriksson@gotland.se eller 0707-87 53 97). Även om man aldrig har tidigare varit med vid ringmärkning kan man vara med, det finns erfaren personal på plats som kan lära dig hur man gör.

Om man vill se när det är störst behov av hjälp kan man kolla bokningsläget på

<http://www.sundrefagelstation.se/bokning.html>

God läslust och välkommen till Sundre och välkommen att stötta en viktig verksamhet! Ha en fortsatt skön sommar, njut av livet och av fåglarna du har runt omkring dig.

Bimbi Ollberg/Ordförande

Kallelse till årsmöte i Sundregruppen.

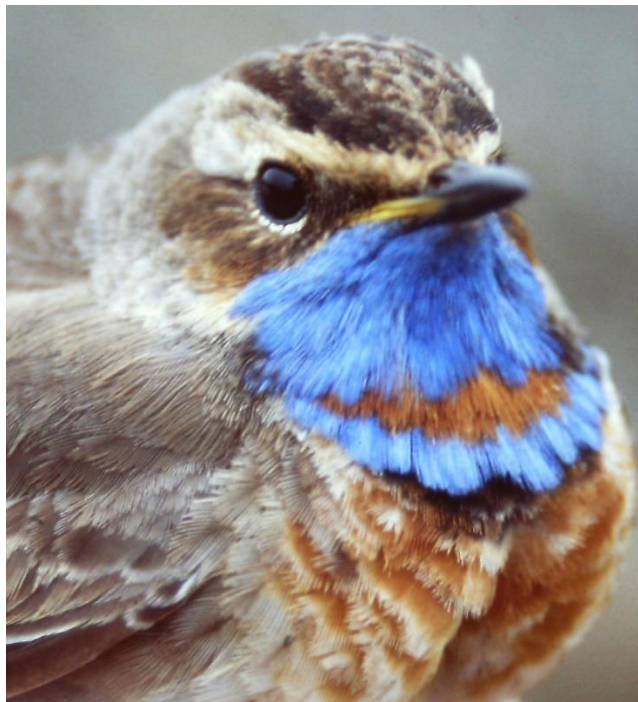
Alla medlemmar i Sundregruppen kallas härmed till föreningens årsmöte blir lördag den **3 oktober** klockan **16:00** på Holmhällar, Vamlingbo.

Inbjudan till årsmöteshelg.

Vårens årsmöte ställdes som bekant in pga reserestriktioner och virus. Nu gör vi ett nytt försök i samband med Sundregruppens traditionella hösthelg. Boka in helgen **2-4 oktober** om du vill komma. Det går också bra att komma tidigare som vanligt, efter överenskommelse.

Vi hoppas att se många av er till en trevlig helg! Detaljer återkommer vi med!

Sundregruppens verksamhet våren 2020

Inledning

Ringmärkningsverksamheten under våarna har skett vid Hoburgsklippan sedan 1999. Våren 2020 blev en ganska annorlunda säsong i Sundre. Ett virus påverkade bemanningen, men inga virus hindrade fåglarna... Efter en rekordartad vår 2019 verkade det först som om 2020 skulle bli en medioker historia antalsmässigt. En kall och nordvindsbestämd vår gav få märkta fram till mitten av maj, men sen... När vi summerade vårens märkningar blev det faktiskt en riktigt bra vår!

Fågelstationen var bemannad 51 dagar mellan 18 april och 8 juni och 15 personer arbetade ideellt och höll verksamheten igång från tidig morgon. Ringmärkningen utfördes dagligen mellan 18 april och 8 juni från en timme innan soluppgången till kl. 10 på förmiddagen. För första gången testade vi att börja en vecka tidigare än normalt. Detta för att under en (minst) femårsperiod se om fåglarnas vårflyttning tidigare lagts.

Personalsituationen den här våren var knepig pga pandemin, så Lasse fick jobba ordentligt för att pussla ihop personalschemat. I år var det svårast att hitta ringmärkare, assistenter fanns det faktiskt i stort sett hela våren. Ett stort tack till Mikael Larsson som tog ansvar för många märkardagar!

Den här våren var antalet besökare rekordlångt (flera dagar utan besökare!), guidningarna inställda, men intresset för fågelskådning i stort och vår verksamhet i synnerhet tycks glädjande nog öka. Det märks även på antalet följare och kommentarer på Sondre fågelstations Facebook-sida.

Under vårsäsongen 2019 fångades och märktes 3270 fåglar. Av dessa märktes 3038 i den standardiserade märkningen och 232 i övrig märkning. Våren 2020 märktes 3164 fåglar och snittet under de 21 säsonger som vårmärkningen skett vid Hoburgen är 2070 ex, med toppåret 2008 då hela 3448 fåglar märktes och bottenåret 2006 med endast 1319 fåglar. Intressant är att det innan 2008 aldrig märktes mer än 1993 fåglar under en vårsäsong, medan efter 2008 har vi hela 8 säsonger med mer än 2000 fåglar.

Triss i phylloscopus – löv-, gran- och lundsångare

Ser man till statistiken så finns det några glädjande saker. De flesta arter håller ställningarna, trots de miljöförändringar (global uppvärmning, ökande jakttryck runt medelhavet, växande Sahara m.m.) som påverkar såväl häckning, flyttning som övervintring. En del arter fortsätter att öka i antal (bl.a. gransångare), medan vissa andra minskar (bl.a. höksångare och blåhake). Fångsten från år till år påverkas ju också av väder och vind och denna vår var vädermässigt rätt annorlunda – blandat med vindar från mestadels nordsektorn i början av säsongen och sedan från västsektorn och slutligen från ostsektorn. Värme var det sällan gott om, ännu i mitten av maj var det mössa och vantar och långkalsonger på, men de två sista veckorna var hyfsat varma o sköna. Kanske är vädret anledningen till att t.ex. ytterst få törnskator fångades och de som märktes dök upp extremt sent. I slutet av säsongen fångades (och sågs/hördes) ett stort antal fåglar med östligt ursprung under andra halvan

av maj, lundsångare, mindre flugsnappare, busksångare m.m. Troligtvis har detta samband med en luftström från långt i sydost som även "flög" såväl rödhuvad törnskata som vitgumpad buskskvätta.

Vitgumpad buskskvätta (Foto: Lars Anmark)

April

Den 17 april sattes näten upp enligt standardplacering. Våren var tidigt, men stannade av helt i mitten av april då kylan återkom, vilket gjorde att vi även i år fångade ovanligt många rödhakar, och gransångare. Någon tidigarelagd vårflyttning kunde vi knappt observera i år, men det skall bli intressant att jämföra med vårar med mer "normalt" väder så småningom.

Vårsåsongen inleddes med klart till halvklart väder och växlande måttliga-friska vindar, mestadels från nord-sektorn och temperaturer som knappt orkade över +10 grader!

Totalt märktes under veckan 18-24 april 549 fåglar och under veckan 25-30 april 374 fåglar. De tre mest märkta arterna under den första veckan var rödhake (304-137), lövsångare (35 + 110), gransångare (71 + 44). Intressant var också att hela 35 tal- och 14 rödvingetrastar märktes i april.

I fält gjordes trots allt en del intressanta observationer i socknen: ovanligt många ringtrastar rastade i socknen pga nordvindarna, en gulhämpling höll (som vanligt) till vid Hoburgsklippan och röd glada verkar ha etablerat sig i närområdet (såg nästan alla dagar).

Maj

Maj månad inleddes med växlande väder med både friska vindar och svaga, framförallt från sydväst under de första dagarna. Sedan vände vinden till nord igen. Resten av maj var vädret klart – halvklart, med och mestadels måttliga - friska vindar främst från sydväst. Slutet av månaden präglades av

mestadels nordvindar, men med inslag av nordost/ost-vindar, vilket förde med sig en hel del fågel. 20 maj går till historien som en av de bättre dagarna då det efter ett antal magra dagar plötsligt noteras 423 märkta fåglar. Sammantaget var maj en torr och sval period, med lite fågel i början och mer fågel andra delen av månaden.

Totalt fångades 827 fåglar under perioden 1-15 maj och 1105 fåglar under perioden 16-31 maj, Dessutom märktes 15 fåglar i övrig märkning under senare delen av maj, bl.a. 8 kråkungar och 5 starungar. Totalt märktes alltså 1947 fåglar i maj.

Stationens sextonde märkta ringduva

Av lite ovanligare arter i den standardiserade fångsten kan nämnas en stäppsångare den 22 maj, en brandkronad kungsfågel den 8 maj, en ringtrast den 2 maj och glädjande hela 21 blåhakar och 5 höksångare. Att vi dessutom fångade två nattskärror, en röd fas gök och en ringduva var också kul.

Stationens tolfte märkta ringtrast

I fält observerades ganska många udda arter: 5 ägretthägrar flög norrut den 1 maj och ytterligare en stod på Rivet den 5 maj. En hona stäpphök visade upp sig den 2 maj, då också en vassångare sjöng i märkområdet. En ortolansparv sjöng vid gamla gödselstacken samma dag och strax innan märkningen var över hittades en vacker hane vitgumpad buskskvätta vid Kettelvik. Glädjande nog var den kvar resten av dagen. Hela 65 kentska tärnor stod vid Rivet i början av månaden och några kaspiska trutar höll dem sällskap. Minst en härfågel höll till socknen hela maj, en rödhalsad gås rastade kort vid Digrans den 19 maj, en biätare sträckte in den 24 maj och sannolikt tre aftonfalkar höll till vid Muskmyr under några dagar i slutet av månaden. Årets första busksångare sjöng i branten den 30 maj och föga anade vi väl vad som skulle komma. Ännu en udda buskskvätta visade upp sig den 27-28 maj nere vid Rivet, men det visade sig nog vara en vanlig svarthakad variant. En vit stork gladde många skådare när den rastade i socknen den 18 maj. Inte heller detta år blev utan brun glada. Ett ex visade upp sig tillsammans med sina röda kusiner vid ett par tillfällen. När kommer öns första konstaterade häckning? Glädjande nog kunde två ortolansparvar höras under månaden, en art som minskat drastiskt de senaste årtiondena och inte ens är årlig i socknen under vårflyttningen. Två, möjligtvis tre, citronärlor visade också upp sig (två tillsammans).

Även i år välldes det in vitkindade gäss på väg mot Sibirien under några dagar i mitten av månaden. Ingen räknade men uppskattningen är att det rörde sig om minst 100.000. Likaså fick Sundre sin beskärda del av prutgåssträcket under sista veckan i maj, med flera dagar med 10.000 gäss på väg mot nordost.

Juni

Vårsåsongens sista vecka dominerades av halvklart och lite varmare väder, svaga nordost eller ostvindar. Då vårflyttningen närmar sig slutet för de flesta arter bör man visserligen inte förvänta sig alltför höga antal i fångsten, men totalt fångades 294 fåglar (våren 2019 129 fåglar, våren 2018 endast

64 fåglar). (2014 märktes hela 414 fåglar, 2015 endast 74, 2016 216 fåglar, 2017 156 fåglar). I topp hittar vi lövsångare (106 märkta, 2019 endast 12 ex), och som god tvåa kom ärtsångare med 29 märkta och som trea kom törnsångare (20 ex). Men det som kom att prägla juniveckan var ändå hela 8 märkta busksångare (+ ett antal hörda), 7 lundsångare, ytterligare 5 höksångare och en sibirisk gransångare var det mest intressant i protokollet de här dagarna. Dessutom fångades och märktes en kornknarr vid Sundre kyrka den 7 juni.

I fält sågs ytterst också en del udda fåglar. Ytterligare en stäppsångare sjön strax utanför märkområdet den 2 juni och den märkta bildade revir och sjöng frenetiskt till många skådares stora glädje, först vid märkarboden och senare uppe i branten och var kvar långt efter att vi lämnat in för säsongen. Två sommargyllingar flög mot branten och vidare norrut, en härfågel spelade den 2 juni, en hona aftonfalk höll till vid Muskmyr 2-4 juni, en kornsparv flög över märkområdet den 5 juni och en rödhuvad törnskata hittades vid Kettelvik den 7 juni. Därutöver fanns det bud på en fältsångare i oxelridån söder om märkarboden den 7 juni, men det återstår att se om den någonsin blir artbestämd (foton finns).

Ringmärkningen totalt

Under vårsäsongen märktes alltså 3148 (+ 16 i övrig märkning) av 58 arter (2019 märktes 3038 + 232 fåglar av 60 arter)

Lövsångarna har haft en nedåtgående trend under många år. Det sägs att den skulle ha minskat rejält i framförallt landets norra delar, men 2020 blev ett annorlunda år, hela 1062 lövsångare märktes (förra året blev det 657 märkta, 2018 hela 843 ex och medelvärdet för de senaste tio åren är 772 ex). Kusinen grönsångare hade däremot en katastrofvår med endast 6 märkta (förra året märktes hela 36 ex och medel är 16!).

Av våra fem Sylviasångare märktes alla i stabila (trädgårdssångare och svarthätta något under medel) eller betydligt högre antal (ärt- och törnsångare) under den gångna säsongen. Se separat tabell. Glädjande nog är att vår största sylvia-sångare, höksångaren överraskade med hela 10 märkta. Flera revir finns i socknen och arten kommer att inventeras extra de kommande åren.

Av våra fyra arter flugsnappare har grå- och svartvit flugsnappare märkts i antal som ligger över genomsnittet, medan mindre flugsnappare och halsbandskusinen hamnar under genomsnittsfångsten de senaste 10 åren (se tabell nedan). Antalet ringmärkta halsbandsflugsnappare vid Hoburgen har ju ökat under de senaste åren, vilket kan sättas i relation till att det mellan åren 1999 och 2009 aldrig märktes fler än 10 halsbandsflugsnappare på en vårsäsong. Denna vår blev det alltså

betydligt färre ex av Gotlands landskapsfågel då "endast" 9 ex fångades (medel för de senaste tio åren är 21 ex). Glädjande nog kan konstateras att den häckande populationen i projektområdena på södra delarna av Gotland ändå ökar. Men det är också känt att de flesta av öns halsbandsflugsnappare flyger rätt till häckplatsen och inte rastar vid Hoburgen.

En fågel som haft det kämpigt och minskat i landet generellt är blåhaken. 2015 fångades inte en enda blåhake i Sundre och 2016 fångades endast 4 ex. 2017 överraskade med hela 14 ex men 2018 var vi tillbaka i de negativa siffrorna igen, endast 5 ex. Överraskande nog märktes hela 13 ex 2019 och glädjande nog hela 21 ex i år (de flesta anlände oerhört koncentrerat) Ett stort antal sågs också i fält. Genomsnittet för de senaste tio åren är 7.5 ex.

Härmsångaren överraskade rejält. Sannolikt var vindarna gynnsamma denna vår och 134 ex är det bästa året på mycket länge. Stenknäck är en art som vi inte ens fångat årligen under våren, men i år fick hela 8 ex var sin ring.

Årets stora "förlorare" är bl.a. törnskata (endast 10 ex märktes) och näktergal (14 märkta). Även gärdsmysen, som ökat markant som häckfågel i närområdet och som fångats i större antal de senaste åren, märktes i färre antal än förväntat. Kanske beror det på att fler försökt övervintra eller att de anlände redan innan 18 april? Även kungsfågeln verkar ha anlänt tidigt i år. Jämfört med förra årets 314 (standardiserad fångst) blev det bara 14 i år (inte ens om vi lägger till första veckans 47 märkta när vi upp i några högre summor).

Tabell 1: Fångsten av vissa arter under 2010-2019 (standardiserad fångst 25.4-8.6)

Art	2020	Medel 2010-19	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Rödstjart	136	98	108	147	66	68	44	145	97	108	82	114
Stenskvätta	1	6	7	7	4	3	10	2	12	5	7	1
Härmsångare	134	68	78	48	116	55	34	101	67	59	40	59
Höksångare	10	6	3	6	10	3	1	5	8	5	3	16
Ärtsångare	361	210	306	248	182	181	105	254	220	217	92	297
Törnsångare	111	89	95	82	64	75	43	121	147	90	59	114
Trädgårdssångare	52	62	50	60	40	44	22	96	139	38	24	107
Svarthätta	77	88	107	61	88	53	68	87	122	87	73	138
Grönsångare	6	16	36	13	7	7	11	21	29	15	4	16
Gransångare	110	68	87	56	93	56	98	53	38	55	85	56
Lövsångare	1027	675	657	843	734	858	593	1166	523	766	512	786
Kungsfågel	14	50	314	2	4	75	50	2	18	3	29	5
Grå flugsnappare	39	36	22	28	31	27	11	45	84	54	12	42
Mindre flugsnappare	12	16	23	18	17	22	6	22	27	7	2	12
Halsbandsflugsnappare	9	21	20	24	44	13	12	33	6	34	8	18
Svartvit flugsnappare	46	39	44	45	27	28	27	45	78	36	11	51

Övrig märkning

Förra året fångades hela 232 fåglar utanför den standardiserade märkningen, dels 229 fåglar i samband med förlängd märkning i märkområdet, dels också en tranunge och två starungar. I år blev det enbart 16 "övriga" (förutom veckan 18-24 april):

Kornknarr 1 (stationens femte)

Större hackspett 1

Kråka 8 (bongar)

Stare 5 (bongar)

Bofink 1

Mamma tycker vi är vackra! Nymärkta kråkungar

Sundres femte kornknarr

Kontroller och återfynd

Kontroller

Med jämna mellanrum kontrollerar vi fåglar som ringmärkts någon annanstans. Från Ringmärkningscentralen har vi inte ännu fått några rapporter om de fåglar vi kontrollerade i våras.

Vi väntar ännu på besked om våra kontroller av en spanskmärkt **svarthätta** den 21 maj och en norskmärkt **lövsångare** 23.5 förra året.

Men vi har fått besked om några fåglar vi kontrollerat:

En **lövsångare**, märkt i Greifswalder Oie i Mecklenburg-Vorpommern i Tyskland 17 augusti 2018 kontrollerades i Sundre 29 och 30 april 2018, 25 dagar och 398 km från märkplats.

En **blåmes**, märkt som bounge på Faludden den 12 juni 2019, kontrollerades i Sundre den 5 november 2019 (115 dagar efter märkning och 16 km från märkplats) och ytterligare en **blåmes**, också den märkt som bounge på Faludden den 31 juni 2019, kontrollerades i Sundre den 10 oktober 2019.

En **talgoxe**, märkt på fågelstationen i Ventės Ragos, Litauen den 1 oktober 2019 kontrollerades 10 dagar senare (20 oktober) och 8 november i Sundre. Avståndet är 258 km.

En **trädgårdssångare**, märkt på Tattarmossen utanför Helsingfors, Finland den 20 augusti 2018 kontrollerades i Sundre den 30 maj 2019 (283 dagar och 545 km från märkplats).

Från våren 2020 finns två externa svenska kontroller som vi också väntar besked om.

Återfynd

Även ett antal av våra märkta fåglar har kontrollerats/hittats av andra:

En **svartvit flugsnappare**, märkt den 2 augusti 2018 i Sundre 'hittades nyligen död i Kanepi Vald, Estland den 12 maj 2020 (1 år och 284 dagar efter märkning och 527 km från märkplats).

En udda fågel är en **trädgårdssångare**, märkt den 22 maj 1994 i Sundre, som kontrollerades den 13 september 1995 utanför Alger i Algeriet (1 år och 114 dagar efter märkning och avståndet är 2472 km) och rapporten kom oss till del i våras (fanns med i förra Staingylpen, men utan geografi)!

En **härmsångare**, märkt den 23 maj 2019 i Sundre, flög mot ett fönster i Vamlingbo den 11 juni i år, 1 år 20 dagar och 8 km från märkplats.

En **ärtsångare**, märkt den 6 maj 2018 i Sundre, kontrollerades av ringmärkare på Örskar i Uppland den 21 maj 2019, 1 år och 15 dagar efter märkning och 401 km från märkplats.

En ung **lövsångare**, märkt den 21 augusti 2019 i Sundre, kontrollerades på fågelstationen i Rybachy, Ryssland tre dagar senare (24 augusti). Avstånd från märkplats är 260 km.

Två **halsbandsflugsnappare** märkta i Sundre har kontrollerats som häckande i något av holkprojekten på södra Gotland

- En märkt som 2k hane i Sundre 16 maj 2017 kontrollerades som häckande hane i holk den 29 maj i 2019 i Fide (2 år och 13 dagar efter märkning och 22 km från märkplats).

- En annan, märkt den 8 augusti 2017 som ungfågel, kontrollerades som häckande hona i Grötlingbo den 12 juni 2019 (1 år och 305 dagar efter märkning och 26 km från märkplats).

En **koltrast**, märkt som ung hona i Sundre den 6 oktober 2019, hittades som nyligen död i Paide Linn, Estland den 28 mars i år (174 dagar efter märkning och 489 km från märkplats).

En **ärtsångare**, märkt i Sundre den 31 juli 2019 kontrollerades av ringmärkare på Torhamn i Blekinge den 12 maj i år (286 dagar efter märkning och 168 km från märkplats)

En **stare**, märkt den 5 juni 2016 i Sundre, kontrollerades av ringmärkare i Hamra 18 maj 2020 (3 år och 348 dagar efter märkning och 10 km från märkplats).

Spännande egna kontroller

Ett av syftena med ringmärkning är ju att göra en miljöövervakning (följa ökning/minskning), försöka utröna hur gamla fåglar kan bli, hur de flyttar men också ortstrohet. Många fåglar som fångas i Sundre härstammar från nordost (Finland och Ryssland), men vi fångar också en hel del lokala fåglar. I våras gjordes ett antal intressanta kontroller av gamla bekantingar.

En **sädesärta** som märktes 4 juni 2015 som 2k hane (född 2014) kontrollerades även i år, den 18 april. Den är även kontrollerade 2016, 2018 och 2019 vilket indikerar de en mycket stark ortstrohet. Även en **sädesärta** märkt våren 2019 kontrollerades.

En **koltrast**, märkt 5 juni 2016 som 3k+ fågel (alltså född senast 2014) kontrollerades den 30 maj i år. Den är alltså inne på minst sitt sjunde levnadsår. Den kontrollerades även förra året i maj, så det är

en hyfsat lokal fågel. Likaså en annan **koltrast**, märkt som 2k hane 24 maj 2017 som kontrollerades 19 april och 18 maj. Dessutom har 3 andra "gamla" **koltrastar** kontrollerats, en märkt 2018 och två märkta 2019.

En **törnsångare**, märkt som ungfågel 5 september 2016 kontrollerades den 1 juni i år. Den fastnade i nät även 2018!

En **lövsångare**, märkt som 2k+ den 3 maj 2017 kontrollerades den 2 juni i år (även 2019). Sju andra av "våra" **lövsångare** har kontrollerats, alla märkta 2019.

Tolv av "våra egna" **ärtsångare** har kontrollerats i vår, en märkt 2017 (kontrollerad även 2018 och 2019), 2 ex märkta 2018 (en även kontrollerad 2019), 9 märkta 2019.

En **näktergal**, märkt våren 2018, kontrollerades och en annan märkt som 3k+ våren 2019.

En **hämppling**, märkt som 2k+ hona våren 2018 kontrollerades, likaså en **hämppling** märkt 2019.

Två **gulsparvar**, båda märkta 2018 kontrollerades.

Övrigt/Forskning

Ringmärkning är kul, men det har alltid ett större och viktigare syfte. Dätainsamlingen är en slags grundforskning, men vi har under flera år samtalat om att göra nåt "mer" av vår verksamhet.

Två rapporter, en höst- och en vårrapport med detaljerade studier av märkdata och flyttningstider för alla tättingar finns utgivna (Steinholz Å, Mellroth R) och några ex finns fortfarande till salu. Så småningom kommer ytterligare en rapport,

Under alla år verksamheten har pågått har vi även följt fåglarnas ruggningsmönster. Ruggningen varierar ju mellan olika arter och artgrupper. Så kallade ruggkort skrivs på alla adulta fåglar och ungfåglarnas kroppsuggning under hösten noteras för alla märkta fåglar.

I sommar hade vi tänkt följa de lokala höksångarna i Sundre. Hälften av alla höksångare som ringmärks i Sverige får sin ring just i Sundre och varje år häckar några par i socknen. Tyvärr kom Covid-19 i vägen och den planerade årsmöteshelgen (som först var inplanerad i mars, sedan i mitten av juni) fick ställas

in, så projektet fick läggas på is i år igen (ett ganska arbetskrävande arbete med röjning och märkning). Syftet är att just leta efter avvikande ruggningsmönster och även följa populationen på sikt. Det är ju en art som minskat rejält i hela landet.

Likaså kommer vi i början av hösten satsa lite extra på att ta biometriska mått på de fåglar som har sitt ursprung på Gotland. Detta för att försöka kolla om häckningen startat tidigare än normalt. Teorin är ju att vissa arter tidigarelagt sin ankomst som ett resultat av att klimatet blivit varmare. Nästa vår startar märkningen igen en vecka tidigare (18 april) för att så småningom få lite statistik på eventuellt tidigarelagt ankomst.

Till hösten kommer vi också att jobba lite extra med gråsiskor efter att vi avslutat den standardiserade märkningen. De senaste åren har ju Sverige från mitten av oktober invaderats av de små grå, men ingen har någon koll på hur rörelserna på Gotland har sett ut. Förra årets försök gav bara två (!) gråsiskor (den väntade invasionen uteblev nästan helt, endast mindre mängder gråsiskor ringmärktes under senhösten i Sverige, många med västligt och nordvästligt ursprung och därför dök de aldrig upp på ön), men skam den som ger sig. I år skall vi försöka igen, för givetvis drabbas även Gotland av dessa grå invasioner.

Välkommen att vara med i verksamheten i höst – prata med Lasse Eriksson om den standardiserade märkningen (2 juli – 15 september) och med Bimbi Ollberg om senhöstens märkning.

Slutord/tack

Sundregruppen är en ideell förening med många engagerade, men vi behöver bli fler! Att bedriva en fågelstation är kostsamt och föreningen är beroende av gåvor och bidrag från allmänheten och andra. Ett sätt att stödja ringmärkningen vid Hoburgen är att bli stödmedlem i föreningen (minst 100 kronor per år). Jag beklagar strulet med två olika gireringsnummer i senaste Staingylpen, det är nu rättat!

Du kan också följa vår verksamhet under märksäsong på vår hemsida (www.sundrefagelstation.se) eller läsa spännande dagliga rapporter på vår Facebook-sida (www.facebook.com/sundrefagelstation).

Vi tackar alla som är stödmedlemmar för ert stöd och hoppas att ni upplever att vår verksamhet är just "vår" gemensamma. Välkommen att besöka oss och vår gemensamma verksamhet nere i Sundre (vi hoppas att hösten inte blir lika påverkad av Covid-19 så dörrarna till märkarboden kan vara lite mer öppna).

Föreningen vill också tacka Sundreborna Einar Johansson och Sune Jacobsson för god hjälp med det praktiska och familjen Reiland-Ståhlberg för att vi även denna vår fått hyra deras "svinhus".

Tack också till alla övriga som hjälpt till som märkare och assistenter under säsongen. Vi gläder oss åt flera nya ansikten i verksamheten och vi gläds också över alla er som återkommer och vi lider med er som Covid-19 hindrade att delta i vår. Vi ser fram emot en höstsäsong med nya spännande upptäckter. En dag eller en vecka i Sundre fågelstations verksamhet innebär alltid givande möten med nya människor, vackra och spännande naturupplevelser och en insats för forskningen. Det kan bli en upplevelse du sent glömmer.

Bimbi Ollberg
Burs, Ammunde 417
623 49 Stånga
bimbiollberg@hotmail.com

I Sverige har man ringmärkt fåglar sedan 1911. Totalt har det fram t.o.m. 2018 ringmärkts ca 15.1 miljoner fåglar. 2018 märktes 311 000 fåglar, varav ca 259 000 i nätfångst och 52 000 boungar. 2019 års siffror är ännu inte publicerade.

I Sundre fågelstations regi har 255 809 fåglar märkts, de allra flesta genom nätfångst.

Totalt finns det drygt 186 000 återfynd från olika delar av världen.

Syftet med ringmärkningen är dels miljöövervakning, dels populationsövervakning och dels studier av fåglarnas flyttningsvanor och övervintring.

Ibland är ringmärkning tröttsamt!

Tabell 2: Vårens märkning

Vårens totala märkning	April	Maj	Juni	Totalt standa	Övrigt + 18-24.4	Total
Kornknarr	0	0	0	0	1	1
Sparvhök	0	1	0	1	0	1
Ringduva	0	1	0	1	0	1
Gök	0	0	1	1	0	1
Nattskärra	0	2	1	3	0	3
Göktyta	0	1	0	1	0	1
Större hackspett	0	0	0	0	1	1
Sånglärka	0	2	1	3	0	3
Ladusvala	0	4	0	2	0	2
Trädiplärka	3	6	2	11	0	11
Sädesärka	3	13	1	17	1	18
Gärdsmyg	7	10	1	18	6	24
Järnsparv	1	1	0	2	2	4
Rödhake	137	49	1	187	304	493
Näktergal	0	12	2	14	0	14
Blåhake	0	21	0	21	0	21
Rödstjärt	4	128	1	133	3	136
Buskskvätta	0	1	0	1	0	1
Stenskvätta	0	1	0	1	1	2
Ringtrast	0	1	0	1	0	1
Koltrast	2	10	5	17	7	24
Björktrast	0	3	1	4	0	4
Taltrast	9	8	2	19	26	45
Rödvingetrast	2	0	0	2	12	14
Sävsångare	0	4	0	4	0	4
Busksångare	0	0	8	8	0	8
Kärrsångare	0	4	7	11	0	11
Rörsångare	0	3	3	6	0	6
Härmsångare	0	117	17	134	0	134
Stäppsångare	0	1	0	1	0	1
Höksångare	0	05	5	10	0	10
Ärtsångare	13	319	29	361	1	362
Törnsångare	0	191	20	111	0	111
Trädgårdssångare	0	44	8	52	0	52
Svarthätta	16	42	9	77	4	81
Lundsångare	0	0	7	7	0	7
Grönsångare	0	4	2	6	0	6
Gransångare	44	55	11	110	71	181
Sibirisk gransångare	0	0	1	1	0	1
Lövsångare	110	811	106	1027	35	1062

Staingylpen 1/2020

Kungsfågel	9	5	0	14	47	61
Brandkronad kungsfågel	0	1	0	1	0	1
Grå flugsnappare	0	33	6	39	0	39
Mindre flugsnappare	0	7	5	12	0	12
Halsbandsflugsnappare	2	7	0	9	0	9
Svartvit flugsnappare	4	38	3	45	1	46
Blåmes	0	1	0	1	3	4
Talgoxe	0	1	2	3	0	3
Törnskata	0	7	2	10	0	10
Kråka	0	0	0	0	8	8
Nötskrika	0	0	1	1	0	1
Stare	0	2	0	2	5	9
Bofink	0	11	2	13	10	23
Bergfink	0	2	0	2	0	2
Grönfink	4	3	5	12	3	15
Grönsiska	0	0	2	2	0	2
Hämling	1	15	5	21	8	29
Rosenfink	0	5	4	9	0	9
Stenknäck	1	5	2	8	0	8
Gulspurv	1	2	0	3	3	6
Sävsparv	0	4	0	4	1	5
Summa	374	1932	293	2583	565	3148

En av vårens hela 8 busksångare

Bimbi Ollberg
 Burs, Ammunde 417, 623 49 Stånga
 bimbiollberg@hotmail.com

Rara fåglar i socknen

Sundre socken och speciellt området runt Hoburgsklippan är väl kända som "magneter" för rara fåglar. Gotlands läge i sydöst och Sundre socken som öns sydligaste socken för med sig att det varje år hittas udda fåglar, så även denna vår.

Till fågelskådarnas (de få som ändå fanns på plats pga Covid-19) stora glädje upptäcktes ett antal rariteter:

Det började med en **vitgumpad buskskvätta (Saxicola maurus/stejnegeri)**, en art som nyligen "splittades" från svarthakad buskskvätta och som innehåller ett raskomplex som inte alltid är så enkelt att separera. 4 olika raser räknas in under arten, varav denna sannolikt tillhörde någon av de två närmaste raserna. Eftersom fågeln hittades vid 9-tiden den 2 maj vid Kettelviks stenmuseum, alltså innan den standardiserade märkningen var över, innebar det att det snabbt blev assistentfritt. Området runt märkarboden tömdes rätt i rask takt, men fågeln var snällt kvar hela eftermiddagen så även ringmärkaren fick se den. Arten är knappt årlig på Gotland och har sitt ursprung i Sibirien och norra Centralasien.

Den vitgumpade buskskvättan (Foto Lars Anmark)

Det fortsatte med en **vit stork (Ciconia ciconia)** som tillfälligt rastade vid Muskmyr den 18 maj. Trots att arten är vanlig strax öster om Gotland, i hela Baltikum, är den långt ifrån årlig på Gotland och framförallt inte det nere i Sundre. "Vårstorkarna" är i regel yngre fåglar som letar efter nya boplatser.

Dagen efter storkens visit dök ytterligare en udda rastande fågel upp. I stort sett varje vår ses någon eller några **rödhalsade gäss (Branta ruficollis)** som passerar tillsammans med vitkindade- eller prutgäss. Mer ovanligt är det att en rödhalsad rastar i socknen, men den 19 maj hittades ett exemplar som gick tillsammans med vitkindade gäss vid Digrans.

Sen dröjde det några dagar innan det var dags igen nu i nät. Den 22 maj tömmer Mikael Larsson en påsa som en av assistenterna fyllt och upp kommer en **stäppsångare (Iduna caligata)**. Detta är den sjätte fångade fågeln av arten, en art som häckar en bra bit öster (och sydost) om oss men som håller på att flytta sitt utbredningsområde mot nordväst. Den är numera häckfågel i Finland med ett hundratal sjungande hanar varje sommar. Fågeln märktes, fotograferades och släpptes sedan. 10 dagar senare upptäcks fågeln på nytt, nu sjungande alldeles intill märkarboden. Den sjöng frenetiskt och hävdade revir i drygt två veckors tid, innan den flyttade sig upp till branten där den visserligen var lätt att höra, men betydligt svårare att få se. Intressant nog upptäcktes ytterligare en sjungande stäppsångare strax söder om märkområdet den 2 juni.

Den ringmärkta stäppsångaren (Foto Lars Anmark)

Två dagar senare sitter Patrik Wildjang i och märker lövsångare i boden, då han plötsligt utbrister i ett högt rop, **"biätare"**. Samtidigt hörs ett vrål med samma innehåll från vägen upp mot branten och en **biätare (Merops apiaster)** kommer ljudligt "pryttande" flygande från branten ner över märkområdet, vänder och flyger upp till parkeringen där några fotografer hinner med att få bilder på den när den sitter i en oxel och födosäker. En nästan årlig besökare från sydligare breddgrader, men sällan så pass snäll att den låter sig fotograferas sittande.

Den 27 maj upptäcks en **svarthakad buskskvätta (Saxicola torquata)** nere vid Rivet. En fågel som först ställer till lite huvudbry, eftersom diskussionerna handlade om det ev skulle vara en ny vitgumpad kusin (kanske mest pga det sena datumet). Men den blir till slut artbestämd och håller sig kvar i området två dagar. Också en art som håller på att vidga sitt utbredningsområde. En vanlig fågel i mellersta och södra Europa som numera är årlig som häckfågel i södra Sverige, men ännu inte etablerat sig på ön. Några exemplar ses varje år på Gotland, men då i regel i april i samband med artens huvudsakliga flyttningstid.

Den svarthakade buskskvättan vid Rivet (Foto Lars Anmark)

Den 30 maj påbörjas det som skulle visa sig bli en extrem invasion av **busksångare (Acrocephalus dumetorum)** på Gotland. Den första hörs sjungande och snart nås vi av rykten att det ringmärkts stora mängder busksångare på fågelstationerna i Baltikum. Under märkdagarna i juni fångas inte mindre än 8 ex och betydligt fler hörs sjunga i området. Innan denna vår hade sammanlagt 17 busksångare ringmärkts i Sundre. Detta är en typisk art som under sin flyttning påverkas av vindarna och i slutet av säsongen var det dominerande ost- och nordostvindar vilket gjorde att många hamnade på Gotland. Arten häckar sannolikt årligen på Gotland, men den här våren var extrem. Utbredningsområdet är normalt sydöstra Finland och österut. Nu under sommaren är busksångaren vanligare att få höra ute i markerna på ön än kusinen kärrsångare!

Även andra östliga fåglar hamnade på Gotland och några av dem i nät. Sammanlagt ringmärktes 7 **lundsångare (Phylloscopus trochiloides)**, en art som är knappt årlig i märkprotokollet, en **sibirisk gransångare (Phylloscopus collybita tristis)**, också en art/ras som är mer frekvent i Sundre de senaste åren, och 12 **mindre flugsnappare (Ficedula parva)**.

Slutligen, vårsäsongens näst sista dag den 7 juni upptäcks en vacker hane **rödhuvud törnskata (Lanius senator)** vid Kettelviks fiskebodan. En först lite svårsedd art då den satt väl gömd i en buske, men som

senare under dagen exponerade sig fint då den sakta förflyttade sig söderut. Även här diskuterades rastillhörighet och sannolikt är det ett exemplar av den östligare rasen **niloticus**, men det sista ordet är inte sagt om detta. Arten är vanlig i södra och sydöstra Europa och rasen niloticus häckar i sydöstra Turkiet och österut, men långt ifrån årlig på Gotland.

Den rödhuvade törnskatan vid Kettelvik (Foto Lars Anmark)

Att det dessutom sågs en förmodad **fältsångare (Acrocephalus agricola)**, en **kornsparv (Miliaria calandra)**, en **stäpphök (Circus macrourus)**, ett antal **aftonfalkar (Falco vespertinus)**, minst två **härfåglar (Upupa epops)**, minst två **brandkronade kungsfåglar (Regulus ignicapillus)**, **några sommargyllingar (Oriolus oriolus)** och ett antal andra mindre vanliga arter gör ju inte situationen sämre.

Sammantaget kan sägas att Sundre socken är en spännande plats för fågelskådning. Det finns alltid mycket att titta på, lyssna på och lära sig. Det är sällan man åker från Sundre besviken (om man inte råkar missa någon spännande ny art förstås).

Tabell 3: Fåglar märkta i Sundre sedan starten 1976

Art	Totalt	Våren 2020	Övrig 2020	Totalt 2020
Svärta	1			
Bivråk	1			
Brun kärrhök	1			
Blå kärrhök	1			
Ängshök	1			
Duvhök	7			
Sparvhök	286	1		1
Ormvråk	1			
Fjällvråk	1			
Tornfalk	14			
Stenfalk	8			
Lärkfalk	3			
Rapphöna	27			
Vattenrall	1			
Småfl. Sumphöna	1			
Kornknarr	5		1	1
Trana	1		1	1
Strandskata	11			
Större strandpipare	20			
Ljungpipare	1			
Tofsvipa	15			
Småsnäppa	1			
Mosnäppa	7			
Kärrsnäppa	17			
Brushane	4			
Enkelbeckasin	4			
Morkulla	9			

Småspov	3			
Storspov	2			
Rödbena	14			
Skogssnäppa	4			
Grönbenä	29			
Drillsnäppa	6			
Roskarl	3			
Skrattmå	1			
Fiskmå	2			
Gråtrut	1			
Kentsk tärna	8			
Fisktärna	1			
Silvertärna	18			
Småtärna	1			
Skogsduva	3			
Ringduva	16	1		1
Turkduva	2			
Turturduva	2			
Gök	99	1		1
Dvärguv	1			
Hornuggla	23			
Jorduggla	1			
Pärluggla	2			
Nattskär	43	3		3
Tornseglare	8			
Härfågel	2	1		1
Göktyta	377	1		1
Spillkråka	1			
Större hackspett	205		1	1
Mindre hackspett	23			
Korttålråka	1			

Sånglärka	92	3		3
Backsvala	9			
Ladusvala	129	2		2
Hussvala	337			
Större piplärka	1			
Trädpiplärka	2 316	11		11
Ängspiplärka	184			
Gulärka	36	1		1
Forsärka	2			
Sädesärka	546	17	1	18
Sidensvans	8			
Gärdsmyg	1 445	18	6	24
Järnsparv	1 350	2	2	4
Rödhake	23 307	239	304	543
Näktergal	2 252	14		14
Sydnäktergal	5	1		1
Blåhake	651	21		21
Vitstrupig näktergal	1			
Svart röstjärt	41	3		4
Röstjärt	7 182	133	3	136
Buskskvätta	542	1		1
Svarthakad buskskvätta	1			
Stenskvätta	1 024	1	1	2
Ringtrast	12	§		1
Koltrast	2 563	17	7	24
Björktrast	982	4		4
Taltrast	4 450	19	26	45
Rödvingetrast	683	2	12	14
Dubbeltrast	21			
Gräshoppsångare	204	4		6
Flodsångare	13			

Vassångare	1			
Sävsångare	699	4		4
Fältsångare	1			
Busksångare	25	8		8
Kärrsångare	613	11		11
Rörsångare	729	6		6
Trastsångare	10			
Stäppsångare	5	1		1
Saxaulsångare	1			
Härmsångare	3 718	134		134
Rostsångare	2			
"Rödsångare"	5			
Sammethätta	1			
Höksångare	996	10		10
Ärtsångare	16 549	361	1	362
Törnsångare	12 534	111		111
Trädgårdssångare	12 135	52		52
Svarthätta	7 752	77	4	81
Lundsångare	88	7		7
Nordsångare	1			
Kungsfågelsångare	10			
Tajgasångare	21			
Brunsångare	7			
Bergssångare	1			
Grönsångare	2 877	6		6
Gransångare	2 243	110	71	181
Sibirisk gransångare	17	1		1
Lövsångare	65 487	1027	35	1062
Kungsfågel	29 122	14	47	61
Brandkronad kungsfågel	5	1		1
Grå flugsnappare	5 809	39		39

Mindre flugsnappare	438	12		12
Halsbandsflugsnappare	1 317	9		9
Svartvit flugsnappare	8 156	45	1	46
Sv x halsbandsflugsnappare	9			
Stjärtmes	416			
Svartmes	4 992	4	28	50
Blåmes	5 168	1	3	4
Talgoxe	4 726	3		3
Nötväcka	28			1
Trädkrypare	761		15	18
Trädgårdsträdkrypare	1			
Pungmes	2			
Sommargylling	13			
Törnskata	3030	10	1	10
Svartpannad törnskata	1			
Varfågel	57			
Nötskrika	247	1		1
Skata	25			
Nötkråka	2			
Kaja	18			
Kråka	53		8	8
Korp	1			
Stare	1 967	2	5	7
Gråsparv	319			
Pilfink	324			1
Bofink	2 095	13	11	24
Bergfink	457	2		2
Grönfink	1 210	12	3	15
Steglits	30			
Grönsiska	570	2	4	2
Hämpling	1 428	21	8	29

Gråsiska	143		3	3
"Brunsiska"	25		1	1
"Snösiska"	1			
Bändelkorsnäbb	2			
Mindre korsnäbb	41			
Rosenfink	1 048	9		9
Domherre	287		1	1
Stenknäck	129	8		8
Lappsparv	5			
Gulsparv	2 608	3	3	6
Ortolansparv	47	1		1
Videsparv	10			
Dvärgsparv	4			
Sävsparv	379	4	1	5
Brokig kardinal	1			
Okänd	12			
Totalt	252 645	2 583	565	3 148

Den vanligaste fågeln i märkprotokollet, en av 65 487 märkta lövsångare

Övrigt smått och gott

HÖSTSÄSONGEN 2020 inleds den 25 juli! Boka in en vecka och upplev ett fantastiskt Gotland, en magisk socken, otaliga vackra och spännande fåglar och en fin gemenskap. Vi ställer inte in, vi ställer om i dessa Covid-19-tider!

Hör av dig till Lasse Eriksson – lars.eriksson@gotland.se (eller via telefon

0707 – 87 53 97). Först till kvarn..... Glöm inte årsmötet eller din medlemsavgift!

Holkar

Sundregruppen har under alla år märkt häckande starar (ungarna i våra holkar). Väder, år och vind har varit illa med holkarna och numera är det bara en av starholkarna som är beboelig.

Är det någon som har några extra, nya, öppningsbara (helst från sidan eller taket) starholkar att skänka till Sundregruppen så tas dom jättegärna emot inför nästa vårsång.

Både talgoxe och blåmes häckar numera regelbundet i närområdet och är också i stort behov av holkar, så vill du skänka små holkar så tar vi gärna emot dem också (tänk på att de måste vara öppningsbara för att vi skall kunna märka ungarna).

VÄLKOMMEN TILL SUNDRE I VÅR – FÖR ATT DELTA I VERKSAMHETEN ELLER PÅ BESÖK!

